

Ihász Csilla: Balatonakali közösségei, balatoni közösségek. A közművelődés speciális helyzete a Balaton-parton

Balatonakali

Magyarország egyik legnagyobb természeti kincse a Balaton. A tó Közép-Európa legnagyobb édesvízű tava, fontos és kiemelt turisztikai célpont.

Balatonakali az északi partján helyezkedik el, Balatonfüred és Tihany, valamint Révfülöp és Badacsony között, ezen nagyobb települések közelségében. A falu rendkívül dinamikusan fejlődő, modern, élhető kistelepülés, idegenforgalmilag frekventált, kedvelt üdülőhely. 1950-ig a történeti Zala vármegyéhez, ma Veszprém megyéhez tartozó település. (Hudák 1996:15) A Balatonfüredi kistérség része.

Balatonakali már az őskorban lakott volt, kedvező klímája, vonzó környezete miatt nagyon korán letelepültek területén. Az első írásos említések a XIII-XV. századból származnak. (Hudák 1996:12) Az egykori halászfalu számos értéket hordoz magában. Akali arra a kis dombra épült, ahol ma a két templom áll, mellettük pedig a köznyelvben „főtérként” emlegetett pihenőhely található. Ennek a térnek közvetlen szomszédságában több műemlék ház hirdeti a Balaton-felvidék jellegzetes múltját nádfedeles, a tájegységre jellemző parasztházaival. Huszonöt műemlék épülete között a már említett lakóházakat, az evangélikus és katolikus templomokat, préházakat és egy kastélyt is számon tartanak. A településnek erős piarista múltja van, korábban a rend birtokában volt az ún. Pántlika kastély, mely napjainkban magántulajdon, és a mai „Művelődési Ház” - amely valójában csak közösségi színtér-, egykor intézőlakás volt. Híres mandulatermesztéséről, kiemelhető az Akali 60-as papírhéjú típus, melyet az ún. Micsurin kísérleti telepén nemesítettek. A helyi értéktárban helyet kapott az egykori malom, mely újabb közösségi térként került felújításra néhány éve.

A 700 lelkes településen a nyári időszakban megsokszorozódik a lakosok száma, akár húszezer fölé is emelkedik. 2015-ben 82.460 volt a regisztrált vendégéjszakák száma (Önkormányzat 2015), mely adatot a település az idegenforgalmi adó befizetés nyomtatványai által ismert meg. Ezek a vendégéjszakák nem tartalmazzák a „második otthonos” lakóingatlanok és az oda látogatók

számát, azaz a nyaralóként használt ingatlanokban pihenőket. Mindezek alapján bátran kijelenthető, hogy egy-egy nyári napon akár 5.000 – 7.000 fő is megfordul a településen. A lakosságszám és a vendégszám közötti eltérés, ezzel párhuzamosan a települési programokra vonatkozó kereslet, a fentiek szerint akár tízszeres eltérést is mutathat.

Balatonakali, mint kistelepülés

A közművelődés szabályozását tekintve, mint 1000 fő alatti lakosságszámú település, a legenyhébb feltételeknek kell, hogy megfeleljen. Ez azt jelenti, hogy a településen közösségi szintérnek kell működnie, és 2021. január 1-től legalább középfokú végzettségű szakembert kell alkalmaznia. A munkavállalás részleteit a törvény nem szabályozza. A gyakorlatban sokszor a kötelező minimum 12 órás nyitvatartásnak megfelelően heti 12 órás, esetenként heti 20 órás munkaviszonyig bezárólag foglalkoztatják a közművelődési feladatokkal megbízottat. Természetesen ettől pozitív irányba való eltérés is akad, a balatoni kistelepülések esete is példa lehet erre.

A közösségi szintérben legalább 25 fő befogadására alkalmas teremnek, ennek megfelelő számú székek, asztalnak, polcrendszernek, prezentációs eszköznek, audiovizuális anyagok lejátszására alkalmas eszköznek, számítógépnek és wifinek feltétlen lennie kell. Mindezekről a törvényi szabályozás mellett a 20/2018. (VII.9.) EMMI rendelet rendelkezik. A törvényi előírás szerint egy közművelődési alapszolgáltatás végzése a minimálisan előírt, amely az alábbiakat foglalja magában: „a művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása.” (20/2018 2018)

A helyi 3/2020. sz. önkormányzati rendelet a közművelődésről három alapszolgáltatást nevesít. Természetesen a kötelezően ellátandó 76. § (3) bekezdésében felsoroltak közül a „Művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása”, ezen felül „A hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása”, valamint „A kulturális alapú gazdaságfejlesztés” szolgáltatások kerültek megfogalmazásra.

Ez utóbbi kimondottan a balatoni turisztikai jelleg miatt került be, hiszen számos olyan rendezvényt tudhat magáénak az önkormányzat, amely a kulturális turizmust szolgálja, vagy helyi piaci szereplőket von be, a helyi gazdaságot serkenti. Ezek célja leginkább a település megkedveltetése, reklámozása, élménykeltés, abban a hiszemben is, hogy ha adott program miatt ellátogat valaki például a szabadtéri színpadra, akár megtetszhet neki a nyaralóhely és visszatér, mint szállóvendég, vagy akár, mint strandoló. A folyamat persze fordítva is működhet, mint itt nyaraló tapasztalja a kulturális turizmus pezsgését, ami alapján később csak egy-egy programra is visszatér. Ez a szemlélet valamennyi balatoni strandon megvalósul esti programok, zenés-szabadidős- és sportesemények formájában, így valószínűleg a balatoni kistelepülések közművelődésében helye van a kulturális alapú gazdaságfejlesztésnek.

Kisvárosi követelmények

Ha egy kisvárosról beszélünk, pl. 7.000 fős lakossággal, mint nyáron esetenként Balatonakali, akkor a törvényi feltételek már jóval szigorúbban rendelkeznek. 5000 fő feletti lakosságszám esetén a CXL. törvény város esetén már közművelődési intézményt is előír, de az alapszolgáltatásoknak is szélesebb körét fogalmazza meg elvárásként a település számra. Az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 76. § 3. pontja szerint a nevesített „a” alapszolgáltatás mellett szabadon választhat még a b-g alapszolgáltatások köréből legalább kettőt. (Dr. Baloghné 2020.) Előírja továbbá közművelődési intézmény esetén az intézmény típusától függően a minimum 40 órás nyitvatartást. Egy négy órás munkatárs már semmiképpen nem tudja ezeket teljesíteni, még nagy számú önkéntes, közösségi szolgálatos bevonása mellett sem. Így a személyi feltételek is túlmutatnak az egy fős intézményi kereteken. Természetesen a lakossági elvárások, a civil szervezetek száma is mind-mind a programok, szolgáltatások szélesebb spektrumát irányozza elő a közművelődés biztosításához.

Szezonalitás. Téli álom? Csak álom...

Legyen négy évszakos a Balaton! Halljuk évek óta, figyelemmel követjük a paradigmaváltást a Balatonon. De a szezonalitás ennél nehezebben kezelhető probléma, értelmezése pedig minimum kettős. És akkor csak a közművelődési értelmezésről beszélek.

„Mi történik itt télen, ha mi hazamegyünk?” - kérdezik a balatoni művelődésszervezőket a második otthonosok vagy a nyaraló vendégek. „Akkor legalább ki lehet pihenni a nyári fáradalmakat, ugye?” Hát nem. Az élet nem áll meg ezekben az aprófalvakban. Mert itt is lesz szünet, ráadásul az még jelentős turisztikai vonzerővel is bír. Lesz karácsony, a Mikulás, bármely furcsa, de ide is ellátogat, elindulnak szeptembertől a jóga foglalkozások, vagy a kórus összejövetelek, nyugdíjas klubfoglalkozások, szerveznek a civilek programokat, lesznek túrák, kirándulások, kézműves foglalkozások a helyi gyerekeknek, aztán farsang, közösségi műsorok, és még hosszasan lehetne sorolni.... Tény, hogy a befogadó közeg egy másik lesz, mint nyáron volt. A turistákkal szemben végre a helyi lakosok, a helyi művelődő közösségek kerülnek a fókuszba. Lehet, hogy nem többszáz fős nagykoncert vagy utcabál zajlik majd. A száz fős közösségi terek megtelnek a nyáron eltűnt – a szezonális munkájuk miatt leterhelt, szabadidővel nem rendelkező – helyi lakosokkal, helyi igényekkel, igazi kisközségi élettel. Egy alapvetően más fajta kultúrafogyasztó közönséggel, más fajta rendezvényekkel találjuk szemben magunkat.

Ezen a logikán haladva a kistelepülések a művelődő közösségek létrejötte, támogatása alapszolgáltatásán túl a turisztikai feladatellátásra reflektálva a kulturális alapú gazdaságfejlesztést is nevesítik rendeletükben. Az egyszerűbb megfogalmazás és teljesítés miatt sok esetben rendeletileg nem kerül ez utóbbi nevesítésre, pedig a település ellát ilyen jellegű feladatokat is. Ez a két alapszolgáltatás jellemzi leginkább az aprófalvakat a vízparton, a szezonalitásra válaszolva. Erre irányuló kutatásomban szükséges megvizsgálni a helyi rendeleteket, de emellett a ténylegesen végzett tevékenységeket is, hiszen nem feltétlenül van a tényleges tevékenységhez igazítva a helyi rendelet.

Ez a fajta szezonalitás tehát a kistelepülésekre jellemző leginkább, míg például Keszthely, Balatonfüred vagy Siófok szinte négyévszakos, de legalábbis viszonylag nagy város, intézményekkel, eleve sok lakossal és télen is jobban előforduló látogatóval. Valószínűsíthető, hogy náluk a közművelődési alapszolgáltatások széles köre jelenik meg, hiszen ez elvárt, (Útmutató 2018.) és érdeklődő közeg is nagy számban akad a holtszezonban is. Nem mindegy milyen

lakosságanyaggal, milyen lakosságszámmal állunk szemben. Valószínűleg a látogatók összetétele itt is változik, de létszámuk nem mutat olyan nagy visszaesést, mint a kistelepülések esetében. Balatonfüred egy SWOT analízisben, „a kulturális és idegenforgalmi programok összeolvadásának” veszélyére is felhívja a figyelmet, ugyanitt „a kultúra gazdasági lehetőségeinek kiaknázása” is említésre kerül. (Kleisz-Dóri 2019.)

Az idegenforgalom „fenyegető voltát” már korábban is észlelték, egyes helyeken már a 80-as években foglalkoztak e kettősséggel. Ékes példája ennek az az eset, amikor egy balatoni háttértelepülés többek között ezen okra hivatkozva kérte fel a kiváló népművelő Beke Pált és társait, hogy Balatonszabadiban a megjelenő idegenforgalom igényei és a helyiek életmódja közötti különbségekre fókuszálva – a két tényező közötti ellentéteket oldva – fejlesztőmunkába kezdjenek. (Beke 2019:27)

Egy másik forrásban, Balatonszemes esetében megfogalmazásra került, hogy „a pezsgő nyári szezonon kívül csendes, a helyi kisközösségek igényeit kiszolgáló kulturális programkínálat”. (Kleisz, Dóri 2018:128.) Ebben a megállapításban is tetten érhető a már említett két törvényi alapszolgáltatás a művelődő kisközösségek és a kulturális turizmus vagy kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

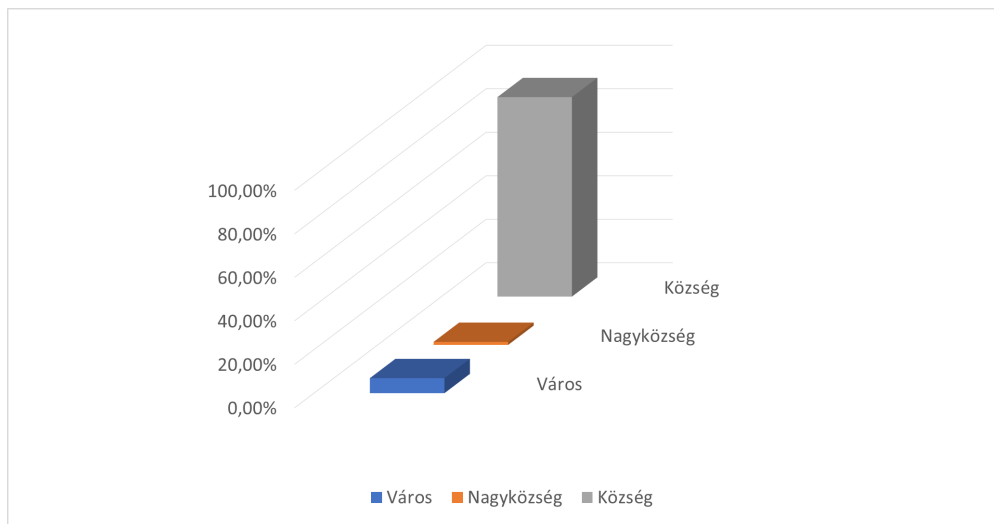
A közművelődés kettőssége abszolút tényként kezelendő tehát, enyhítésére, átjárhatóságára régóta keresik a szakemberek a legjobb recepteket.

Balatonakali, mint kiemelt turisztikai övezet

Veszprém megye, mely területi lehatárolódása alapján a Balaton északi partját öleli fel, közigazgatásilag 20 közvetlen balatoni települést mondhat magáénak. A megye jellemzően aprófalvas települések térsége, mint amilyen Balatonakali is. (Mihalcsik, 2022.) A községek száma megyeszerte, így a parton is dominál.

Ugyanezt Somogy megye és Zala megye parti településeire is elmondhatjuk. A balatoni települések másik nagy hányadát Somogy megye „adja”, míg Zala megye csak pár településsel csatlakozik ebbe a sorba.

1. ábra: Településtípusok Veszprém megyében
(Forrás: Mihalcsik 2022)

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet egyedileg szabályozott térségi, koordinációs tanácsával (Balaton Fejlesztési Tanács), a tervezési-statisztikai régiók mellett, egyedi jogállást képvisel. A Balaton térsége az ország rurális vidékei közé sorolható. Területén a települések száma 180, melyből 52 parti és partközeli. (CXXXIX.tv 2018.)

A Balaton Régió kormányrendeletben megfogalmazott desztináció, 174 települést ölel fel. (429/2016 2016.)

„A Balaton partján összesen 42 települést találunk, ebből a városok száma 12.” – írják Balatonakali Területfejlesztési Konceptiójában, 2012-ben. (Tájterv 2012.) Újabb megerősítés: a balatoni települések kétharmadán „a művelődő közösségek támogatása és segítése” alapszolgáltatást kell ellátni.

A Balaton régió kulturális programjai

Fekete-Berzsenyi Hajnalka tanulmányában ezen régió vonatkozásában folytatott vizsgálatokat 2019-ben. Elsősorban a települési versenyképesség szempontjából vizsgálja a régiót, annak elemeire vonatkozóan összeállított kérdőíves módszerrel, Likert skálát használva. A vizsgálandó tényezők között olyanok szerepelnek, mint a települési szolgáltatások, lakókörnyezet, gazdasági, demográfiai jellemzők, szabadidőhöz- és turizmushoz köthető területek. Ez utóbbi kérdéskörben jelenik meg a közművelődés kérdése is, elsősorban kulturális programok választéka által.

A megkérdezettek köre a helyi lakosság, az itt lakók, de máshol dolgozók, az itt dolgozók vagy tanulók, de máshol lakók, és a nyaralóval rendelkezők. Fontos kiemelni, hogy a turistákat nem kérdezte a kutatás, amely a mi egyik szempontunknak is megfelel, illetve a tanulmány egyik megközelítésének a „normális, hétköznapi” szegmensnek.

Az alábbi táblázatban ez az eredmény tekinthető meg, két fajta besorolás szerint, részben a fontossági sorrendet, részben az elégedettséget mutatva. Ez alapján a kulturális programok választékával való elégedettség a 18., míg a fontosság a 21. helyet foglalja el.

2. ábra: A szabadidővel, turizmussal kapcsolatos tényezők helyezései fontosság és elégedettség szempontjából

(Forrás: Fekete-Berzsényi Hajnalka 2019.)

Fon- tosság helyezés	Szabadidővel, turizmussal kapcsola- tos tényezők	Elége- dettség helyezés
12.	Pihenés, feltöltődés lehetőségei	19.
17.	Az éttermek, vendéglátás színvonala	14.
19.	A látnivalók száma, színvonala	12.
21.	Kulturális programok választéka	18.
27.	Szórakozás, éjszakai élet	26.

Témánkhoz kapcsolva az eredményt, arra hívom fel a figyelmet, hogy az itt élők és nyaralók 21-dik helyen tartják csak számon fontosság szempontjából a kulturális életet, de ennél jobban elégedettek vele. Ebből arra következtetnek, hogy ezek a kistélepülések az elvárt, törvényben is megfogalmazottaknak magabiztosan megfelelnek, kulturális teljesítményük erős a vizsgált közeg szempontjából, mely a lakosságot is jelenti.

Balatonakali programjai, kulturális statisztikája

Néhány tényyszerű adat álljon itt a balatonakali programokról a 2018-2020. közötti időszakra kivetítve. 2018-ban összesen 78 alkalommal szervezett Balatonakali önkormányzata programot. A rendezvények időtartama összesen 241 órát tesz ki, mely hasonló a korábbi évek teljesítéséhez (2014-ben 197 óra volt, 2015-ben 214 óra, 2016-ban 235 óra, 2017-ben 220 óra). Ez a szám 2019-ben 74 alkalom, 246 óra rendezvény, közösségi esemény. Még a Covid első évét, a 2020-as év zárását nézzük meg. Itt visszaesésnek lehetünk tanúi, hiszen csak 36 alkalommal, 91 órás időtartamban kínált programokat a település a közösségeinek, illetve a turistáknak. Azt is érdemes itt látnunk, hogy a nyári szabadságolások, valamint a szünidő ideje alatt voltak a járványügyi követelmények a legenyhébbek, így szinte csak ekkor valósulhattak meg – az elsősorban turisztikai célú – események. Ezek a számszerű összesítések kiegészítendőek azzal is, hogy az adott években megvalósult nyári napközis táborokat a közösségi szintérben, és a kiállításokat a szintérhez tartozó egyéb kiállító helyeken nem tartalmazzák. (Forrás: Önkormányzati beszámolók, 2018., 2019., 2020.)

3. ábra: Balatonakali egyik rendezvénytere
(Forrás: Balatonakali Község Önkormányzata)

Amennyiben a kulturális statisztika számszerű adatait nézzük, a 2019-es évben (3. sz ábra) összesen 88 rendezvény (kiállítás, műsor) került megvalósításra, ami kevesebb, mint 2018-ban, amikor is 100 rendezvény bonyolítottak le. Az első covidos évben, 2020-ban értelemszerűen ez kevesebb lett, csupán hat szerepel az OSAP 1438-as nyomtatványon. Az adat valószínűleg pontatlan értéket mutat, hiszen nagy a számszaki eltérés, amely a két számot vizsgálva az online rendezvények feltüntetése hiányának betudható adminisztrációs hiba. A statisztikai ellenőrzés során sem kerülhetett mindez kiszűrésre, éppen a település mérete miatt, hiszen nem elvárható, hogy egy 700 fős település a pandémia idején áttérjen az online világba, így hiányzó adatként sem merült fel. Az alábbi ábrán a 2019-es adatokat tekinthetjük meg.

4. ábra: Kulturális statisztika-Balatonakali, 2019.
(Forrás: OSAP 1438, 2019)

18. Kiállítások, műsorok, rendezvények			Alkalmak száma	Látogatók/hézők száma
(Csak a saját szervezésű rendezvényeket kérjük feltüntetni!)			összesen	összesen
			1.	2.
1.	Kiállítások	Képző- és iparművészeti	2	1440
2.		Fotó	1	125
3.		Népművészeti	1	132
4.		Helytörténeti		
5.		Műszaki, természettudományi		
6.		Egyéb	1	190
7.	Kiállítások összesen (1.+2.+3.+4.+5.+6.)		5	1887
8.	Művészeti események	Előadó-művészeti és egyéb művészeti rendezvények	18	4666
9.		Film- és videofilm-vetítés		
10.		Népművészeti rendezvények	4	720
11.	Művészeti események összesen (8.+9.+10.)		22	5386
12.	Szórakoztató rendezvények	Előadó-művészeti és műsoros rendezvények	18	3860
13.		Táncos rendezvények (bál, diszkó)	5	780
14.	Szórakoztató rendezvények összesen (12.+13.)		23	4640
15.	Közösségi rendezvények	Társadalmi rendezvény, ünnep	4	1330
16.		Játszóház, kézműves foglalkozás	27	2864
17.		Kulturális célú kirándulás	4	207
18.		Kézműves és egyéb vásár, bemutató	3	208
19.	Közösségi rendezvények összesen (15.+16.+17.+18.)		38	4609
20.	Kiállítások, műsorok, rendezvények mindösszesen (7.+11.+14.+19.)		88	16522
21.	- A közösségi rendezvényekből népzenei napok, falunapok keretében megvalósuló (a 20. sorból kiemelt adat)		3	1020
22.	- A közösségi rendezvényekből fesztiválok keretében megvalósuló (a 20. sorból kiemelt adat)		3	2046

A 2019-es évet vizsgálva, ha matematikai megközelítést alkalmazunk, és a min. középfokú szakemberünket 4 órában alkalmazzuk, akkor 61,5 napot dolgozik csak a rendezvényeken, ami 20 munkanapos hónapokból 3 hónapot jelent. Ugyanennyi idő tehető az előkészületekre, így már fél évet tesz ki a munkavégzésre szánt idő. Emellett a közművelődési feladatok adminisztrációs háttere – beszámolók, pályázatok, statisztika stb. – mind időigényes, ellátandó feladatok. A település 4 héten keresztül napközis tábort is üzemeltetett, így amennyiben egy személy végezte ezt a feladatot, az újabb 2 hónapnyi tevékenységét fedi le. A szabadság egy személynek középkorúként kb. 30 nap, ami másfél hónap, eszerint a közművelődési háttármunkára, forrásteremtésre 2,5 hónap juthat. Csak reménykedhetünk, hogy nem a 4 órás szakemberünk tartja nyitva a közösségi színteret, mert az heti 12 órát jelentene, amely alapból heti 3 nap munkát tesz ki csak “gondnokként”. Valószínűleg nem marad már ideje egy saját művelődő csoport megszervezésére, vezetésére sem, ami kötelező feladat minden településen, a legkisebbekben is. Ez évben a statisztika szerint 5 alkotó, művelődési közösség és 8 klub, kör, szakkör működött, összesen 118, illetve 203 foglalkozás erejéig, melyek összes óraszámja eléri a minimum 350 órát. Munkaidő szempontjából hamar kimerült a szakember kapacitása, ha 4 órában dolgozik. Feltételezhető, hogy egy aprófalvas, szezonális turisztikában érintett település nem teheti meg, hogy ne teljes állásban, vagy ne több személy által láttassa el a közművelődési munkát.

Települések a turisztikai élmény szolgáltatásban

A tanulmányban érintett témát, mint közművelődést és ennél kicsit többet is szolgáltató önkormányzatok turisztikai tevékenységét csatolom a balatoni helyzet feltérképezéséhez a következőkben. Ennek háttéréül szolgál Zátori Anita kötete, melyben a turizmusban lévő élménymenedzsmentről ejt tartalmas gondolatokat.

Csatlakozási pontként egy folyamat leírását mutatom be. A turizmus alapjában önkéntes vállalat, amit befolyásolhatunk, mint szolgáltató, ha felkeltjük a leendő vendég érdeklődését, orientációját, kötődését. Ezen a ponton fontos szerepet kap az arculatépítés, a marketingfolyamat. Ezzel azt próbálják a szolgáltatók, így a balatoni települések is elérni, sugallani, hogy élményt, mítoszt kap a vendég, ha ellátogat az adott helyre. Valamennyi parti település megidézi az élményt, csalogatja a turistákat, épít az élményszolgáltatásra. Milyen eszközöket is vonultat itt fel egy-egy balatoni strand, vízközei közösségi tér? A leggyakoribbak a fotófal, fotókeret, ajándéktárgyak. De ezeken felül is “hatékonyan kell innoválnia az élménykörnyezetét, ami lehetővé teszi a közösen előállított élmények változatosságát”. (Zátori 2018) Minderre a kistelepüléseknek is megfelelő személyzettel, kreativitással kell felkészülniük, hiszen az aprófalvaknak nem lehet külön marketing szakemberük. Ez a feladat pedig ki másra hárulhat, mint magára a közművelődési szakemberre, vagy esetleg a polgármesterre. Némely balatoni települések, elsősorban nagyközségek, városok, pl. Révfülöp vagy Balatonfüred TDM szervezetet is fenntartanak, azaz tourinform iroda kereteiben látják el esetlegesen az ilyen feladatokat is, mely besegít a turisztikai programpaletta kialakításában, szervezésében, finanszírozásában.

Balatonakali marketing tevékenységei elsősorban a honlapon és közösségi oldalon keresztül jutnak el a vendégekhez. Remek alkalom egy - egy rendezvény, például a levendulaszüret, ahol rengeteg fotót készítenek és tesznek közzé a látogatók, ami által a települést is népszerűsítik. Időközben elkészült egy fotópont is, melynek kihelyezése még nem történt meg. Fontos szempont, hogy olyan helyet találjanak, amely közterületen található, és egyetlen ingatlan panorámáját sem zavarja.

Összegzés

A probléma tehát valós. A Balaton parti településeket, elsősorban a falvakat, de vélhetően más szezonalitással küzdő turisztikai régiókat is, jelentősen érint, és feladattal lát el a turisták általi programkínálat, élmények adása és a kisközösségi lét anomáliája.

A szakirodalmi példák azt mutatják, hogy ismerik és tudatosan kezelik is ezt a legtöbb településen. A törvényi feltételről, egy szakember biztosításáról, annak gyakorlati megvalósulásáról az eddig összegyűjtött tények, adatok nem szólnak. Emellett utalás látszik abba az irányba, hogy ezeken a településeken szükséges, legalább a nyáron, egyfajta humán erőforrás megerősítés. Az ilyen helyzetben lévő településeken a közművelődési szakemberekkel szemben plusz elvárások fogalmazódnak meg: kompetens legyen az élményturizmus megvalósításában, a kisközösségek aktivitásának generálásában, a kulturális alapú gazdaságfejlesztésben. Az ennyire szerteágazó, sokrétű ismeretek messze meghaladják azokat az elvárásokat, melyeket a törvény az ilyen munkakörben foglalkoztatottal szemben megkövetel.

Felhasznált irodalom:

- Balatonakali Község Önkormányzata (2021): Beszámoló a 2020-as év programjairól
- Balatonakali Község Önkormányzata (2020): Beszámoló a 2019-as év programjairól
- Balatonakali Község Önkormányzata (2019): Beszámoló a 2018-as év programjairól
- Beke, Pál (2018): Méltóságkereső, Nemzeti Művelődési Intézet CXL-VHR mátrix (2020.) Nemzeti Művelődési
- Dr. Baloghné, Uracs Marianna, Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóság (2020.)
- Fekete-Berzsenyi, Hajnalka (2019): Versenyképesség a Balaton Régió településein – a települési tényezők lakossági megítélése In: Comitatus 2019 nyár-ősz 29. évf. 232. sz.
- Hudák, Józsefné (1996): Balatonakali, Balatonakali Község Önkormányzata
- Kleisz, Teréz - Dóri, Éva (2018) Tudástár II. A közösségfejlesztés alapjai a közművelődésben, Nemzeti Művelődési Intézet
- OSAP1438, (2018, 2019, 2020.) Balatonakali
- Mihalcsik, Márta, Nemzeti Művelődési Intézet: OSAP 1438 (2022.) Kulturális statisztika, Veszprém megye- műhelymunkák, Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém megyei Igazgatósága
- Tájterv Műhely KFT (2012.): Balatonakali Településfejlesztési Konceptiója
- Útmutató I.(2018.)
- Zátori Anita: Élménymenedzsment a turizmusban 2018, Akadémiai Kiadó
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. In:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700140.TV&searchUrl=/gyorskereso%3Fkeyword%3D%25E>
, letöltés ideje: 2022. 01. 20.

- 2016. évi 429/2016. (XII. 15.) kormányrendelet a turisztikai térségek és a kiemelt turisztikai fejlesztési térségek meghatározásáról. In:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600156.TV&searchUrl=/gyorskereso%3Fkeyword%3D%25>
, letöltés ideje: 2021. október 22.
- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről. In:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1800139.TV&searchUrl=/gyorskereso%3Fkeyword%3D%25>
, letöltés ideje: 2021. október 22.
- 2018.évi XX. EMMI rendelet a közművelődési alapszolgáltatások, valamint a közművelődési intézmények és a közösségi színterek követelményeiről,
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1800020.EMM&searchUrl=/gyorskereso%3Fkeyword%3D%25>
, letöltés ideje: 2021. december 30.